

Tietosuojakäytäntö SYNLAB Suomen potilasrekisterissä

Tällä dokumentilla kuvataan SYNLAB Suomi Oy:n ("SYNLAB", Y-tunnus 2674625-7) potilasrekisteriin sisältyvän henkilötiedon käsittelyä ja henkilötietojen käsittelyperusteita. Dokumentissa kerrotaan rekisteröidyn oikeuksista henkilötietojen käsittelyyn liittyen.

Tietosuojakäytäntöä on päivitetty

30.12.2022. Päivitys koskee: Täsmennetty käsittelyperusteita liittyen toisiolakiin ja tartuntatautilakiin, suostumusten kuvaamista täydennetty. Lisätty tietoa edunvalvonnan oikeudesta tietojen saamiseen.

27.10.2021. Päivitys koskee: Tarkastettu kieliasu, tarkennettu suostumuksen peruuttaminen, lisätty tietoa verkko.palveluiden käyttämisestä, täydennetty käsiteltäviä henkilötietoja ja tietojen luovutuksen kuvausta.

1 SYNLABin laboratorio- ja kuvantamispalvelut

Potilaan ostaessa laboratorio- ja kuvantamispalveluita suoraan SYNLABilta muodostuu hänen ja SYNLABin välille hoitosuhde. Hoitosuhteen muodostuessa SYNLAB toimii henkilötietojen rekisterinpitäjänä. Potilas voi ostaa laboratorio- ja kuvantamispalveluja läheteellä tai ilman lähetettä.

Potilaan ostaessa palveluja joltakin toiselta terveydenhuollon toimijalta, joka edelleen alihankintana tilaa laboratorio- ja kuvantamispalveluja SYNLABilta, muodostuu potilaan hoitosuhde kyseiseen toiseen terveydenhuollon toimijaan. Tällöin potilastietojen rekisterinpitäjänä toimii terveydenhuollon toimija, jolta potilas ostaa palvelun ja SYNLAB toimii tilattujen laboratorio- ja kuvantamispalvelujen osalta henkilötietojen käsittelijänä. SYNLAB palvelee tällöin potilasta yritysten välisten sopimusten mukaisesti.

Ostopalvelusopimuksen, kuten palvelusetelin tai muun maksusitoumuksen, perusteella tulevien asiakkaiden henkilötietojen osalta rekisterinpitäjä voi olla esimerkiksi palvelun järjestäjä, kuten sairauskassa tai kunta. Tällöin SYNLAB noudattaa maksusitoumuksen antajan ohjeita hoidon toteuttamisessa.

SYNLAB on yksityinen terveydenhuollon palveluntuottaja, joka noudattaa toiminnassaan kansallisia terveydenhuollon säädöksiä. Tämä tarkoittaa sitä, että potilaan asioidessa SYNLABissa tai SYNLABin verkkopalveluissa, SYNLABilla on lakiin perustuva velvollisuus laatia potilasasiakirjamerkinnät kaikista potilaan palvelutapahtumista.

Potilaan hoitosuhde on voimassa:

- kun aika on varattuna palveluihin
- kun palveluissa asioidaan (käytetään palveluita ja käydään tutkimuksissa)
- kun tilataan tutkimuksia verkkopalveluiden kautta
- kun asioidaan muussa tapauksessa asiakkuuteen liittyvissä asioissa, esimerkiksi tiedustellaan omia potilastietoja

Potilastietojen käyttötarkoitus on potilaan hoidon järjestäminen, suunnittelu, toteuttaminen ja seuranta. Tarpeellisena pidetään sellaisia potilastietoja, jotka terveydenhuollon ammattihenkilö on ammattitaitonsa perusteella tekemänsä arvion mukaisesti kirjannut potilastietoihin. Terveydenhuollon ammattihenkilöt voivat käsitellä vain välttämättömiä potilastietoja hoitosuhteen ollessa voimassa ja vain hoitosuhteen vaatimalla tavalla.

2 Henkilötietojen käsittelyn perusteet

SYNLAB käsittelee henkilötietoja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Käsitteleminen perustuu

- suostumukseen tietojen käsittelystä (EU:n yleinen tietosuoja-asetus (EU 2016/679) 6 artikla kohta 1. a)
- rekisterinpitäjän kanssa muodostettavan sopimuksen täytäntöön panemiseksi (EU:n yleinen tietosuoja-asetus 6 artikla kohta 1.b)
- rekisterinpitäjälle kuuluvan lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi (EU:n yleinen tietosuoja-asetus 6 artikla kohta 1.c)
- jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttamiseksi, paitsi milloin henkilötietojen suoja edellyttävät rekisteröidyn edut tai perusoikeudet ja -vapaudet syrjäyttävät tällaiset edut (EU:n yleinen tietosuoja-asetus 6 artikla kohta 1.f).

Erityisiä henkilötietoryhmiä (terveystietoja ja biometrisia tietoja) käsitellään perustuen EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen 9 artiklan kohta 2. a (suostumus), c, f, h ja i sekä kansalliseen tietosuojalakiin (1050/2018), 6 § 1 mom. kohdat 2 ja 4).

Kansallisesta lainsäädännöstä keskeisimpiä toiminnassa ovat mm.

- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista (298/2009)
- Lakisosaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä, "Asiakastietolaki" (159/2007)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista, "Potilaslaki" (785/1992)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Lakiin yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990)
- Tartuntatautilaki (1227/2016)

Palveluiden käytöstä syntynyttä tietoa voidaan käsitellä lainsäädännön perusteella seuraavasti:

- Laskuttaminen (kirjanpitolaki 1336/1997)
- Potilaan hoidon suunnittelu, järjestäminen, toteuttaminen ja seuranta (potilasasiakirja-asetus)
- Terveydenhuollon palveluista syntyvän tiedon säilyttäminen (potilasasiakirja-asetus)
- Tartuntatautilain veloitteet terveydenhuollon palveluntuottajalle (tartuntatautilaki)
- Tiedon käsittely hoidon laadun ja potilasturvallisuuden varmistaminen (potilaslaki)
- Potilastietojen käsittelijöiden käytönhallinta ja -valvonta, väärinkäytösten ehkäisy, tietoturvan takaaminen ja tietojen korjaamisen mahdollistaminen (asiakastietolaki)
- Tutkimus- ja tilastointitarkoitukset (toisiolaki)
- Tietojohtaminen (toisiolaki)

Oikeutettuun etuun perustuen tietoja käsitellään

- SYNLABin oman toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen, hallintaan, raportointiin ja seurantaan ellei se perustu em. lakiperusteisiin
- mahdollisen asiakkaan ja SYNLABin väliseen suhteeseen liittyvän oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi ja sellaista vastaan puolustautumiseksi

Suostumukseen perustuvaa käsittelyä on

- Potilastietojen hankkiminen ja luovuttaminen
- Tietojen saattaminen saataville ammattilaiskäyttäjien portaaliin Terveyskansiossa (tietojen hakeminen portaalista perustuu lääkärille annettuun suostumukseen)
- Markkinointitarkoitukset

Suostumus annetaan tietojia pyytävälle tai luovuttavalle taholle. Tietojen pyytäjän tulee vahvistaa, että suostumus on asianmukaisesti saatu ja säilyttää suostumusasiakirjat.

Suostumuksen voi milloin tahansa antaa tai perua ilmoittamalla siitä SYNLABille. Suostumuksen peruuttamisen jälkeen henkilötietoja ei enää käsitellä siltä osin, kun ne perustuvat suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta käsittelyn lainmukaisuuteen ennen peruuttamista. Annetut ja perutut suostumukset säilytetään niin kauan kuin ne ovat tarpeen mahdollisen oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai sellaiselta puolustautumiseksi.

Verkkopalveluiden käyttäminen

SYNLAB verkkopalveluiden kautta voi asioida sähköisesti. Verkkopalveluiden yhteydessä kerrotaan palvelun käyttämisestä ja henkilötietoja käsitellään palvelun edellyttämällä tavalla. Verkkopalvelut ovat osa terveydenhuollon palvelun tarjoamista. Niiden käyttö on vapaaehtoista, vaihtoehtona on asiointi puhelimitse tai toimipisteessä.

LOUNA Labissa voi valita testipaketteja ilman lääkärin lähetettä, varata ajan, maksaa verkossa ja seurata tuloksia. Tutkimuksissa käydään SYNLABin toimipisteessä.

Testaakotona.fi palvelussa voi tilata laboratoriotutkimuksen kotona otettavaksi, maksaa verkossa ja seurata tuloksia. Palvelun kautta kotiin lähetetään näytteenottoon ja postitukseen tarvittavat välineet ja asiakas toimittaa näytteet postin kautta SYNLABiin tutkittavaksi.

Asiakkaan Terveyskansio (minun.synlab.fi) on ensisijainen tapa vastausten toimittamiseen potilaalle. Asiakkaan Terveyskansiossa SYNLAB myöntää potilaalle katseluoikeuden omiin tietoihin vahvan tunnustautumisen perusteella (mobiilivarmenne ja pankkitunnukset). Palvelun käyttö on vapaaehtoista eikä muodosta erillistä käyttäjätiliä. SYNLABilla on oikeutettu etu siirtää potilastiedot Asiakkaan Terveyskansioon potilaan saataville Ammattilaisen Terveyskansioon hoitavan tahon ja lähettävän lääkärin saataville. Potilaalla on oikeus vastustaa tietojensa näkemisen katseluoikeuden kautta ja SYNLAB voi estää tietojen näkemisen (lisätietoa Asiakkaan terveyskansion käyttöehdoissa).

Ajanvarauksen voit tehdä verkkosivujen kautta kirjautumatta tai kirjautumalla Asiakkaan Terveyskansioon.

3 Käsiteltävät henkilötiedot

Henkilötiedot saadaan ensisijaisesti potilaalta itseltään palvelun käytön yhteydessä tai asiakassuhteen aikana.

Henkilötietoja voidaan saada myös seuraavista lähteistä:

- Väestörekisteri
- Suomen syöpärekisteri, kun seulontatutkimuksia tuotetaan palveluna kunnille
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- profiiliinne liitetty henkilö, lähiomainen tai huoltaja
- tunnistamis-, varmennus-, osoite-, päivitys-, luottotieto-, maksunvälitys- tai muuta vastaavaa palvelua tarjoava osapuoli
- toinen terveydenhuollon palveluiden tuottaja tai itsenäinen ammatinharjoittaja

- yhteistyökumppanilta potilaan antaman suostumuksen perusteella

Henkilötunnusta käytetään potilaan yksilöintiin (Tietosuojalaki (1050/2018) 29 §). Potilastietoja ei voida käsitellä ilman henkilön yksilöintiä. Kun suomalaista henkilötunnusta ei ole, henkilön yksilöimiseksi luodaan henkilötunnusta jäljittelevä tunnus. Myös muita henkilöä tai tapahtumia yksilöiviä tunnuksia voidaan käyttää.

Yhteystietoja (osoite, asuinkunta, puhelinnumero ja sähköposti) ja alaikäisellä huoltajan yhteystietoja käsitellään potilaan tavoittamiseksi potilaan yhteydenottoa vaativissa tilanteissa. Näitä tilanteita ovat mm.

- Potilastietojen tai laskujen postittaminen
- Ajanperuuttamiseen liittyvä tilanteet
- Tutkimukseen uudelleen kutsuminen
- Henkeä tai terveyden uhkaa osoittavasta tutkimustuloksesta ilmoittaminen
- Hoidon suunnitteluun, järjestämiseen, toteuttamiseen tai seurantaan liittyvän lisätiedon pyytäminen
- Tartuntatautilain mukainen asiakkaan kontaktointi
- Tartuntatautilain ja -asetuksen mukaisessa ilmoituksessa asuinkunnan luovuttaminen viranomaiselle
- Maksumuistutuksen lähettäminen tai laskujen perintä

Potilas voi antaa asiointinsa vaatimalla tavalla huoltajan tai lähiomaisen tunnistamis- ja yhteystietoja sekä terveydenhuollon ammattilaisten tietoja esim. lähetteen tai vastausten käsittelyyn liittyen.

Lisäksi asiointiin vaatimalla tavalla lainsäädännöstä tulevin oikeuksin voidaan käsitellä myös seuraavia henkilö tietoja

- Täysi-ikäiselle määrätyn laillisen edustajan nimi ja hänen yhteystietonsa
- Asiakas- tai muu yksilöivä numero
- Kelakorvauksien myöntämistä varten Kela-kortti
- Äidinkieli tai asiointikieli
- Nimeämänne lähiomainen tai muu yhteyshenkilö sekä mahdollinen sukulaissuhde ja yhteystiedot
- Huollettavat
- Ammatti
- Ajanvarausta koskevat tiedot
- Potilaan kanssa tai tietojen käsittelyyn oikeutettujen tahojen kanssa käydyissä puhelinkeskusteluissa saadut tai tallennetut tiedot
- Potilaskertomustiedot
- Henkilötietojen käsittelyä koskevat suostumukset ja kiellot
- Kolmansilta tahoilta, kuten muilta terveydenhuollon toimintayksiköiltä, saadut potilasta koskevat tiedot (perustuu sopimukseen palvelun tuottamisesta tai suostumukseen)
- Laskutustiedot
- Kuvatallenteet
- Biologinen materiaali

Verkkopalvelujen käyttäjien osalta käsitellään perustellusta syystä mm.

- IP-osoite
- Tunnistamiseen liittyvät tiedot
- Palvelujen osto-, käyttö-, historia- ja lokitiedot

Potilaalla on velvollisuus antaa sopimussuhteeseen perustuen itseään koskevat henkilötiedot, jotka ovat tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi ja sopimussuhteeseen liittyvien oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi mukaan lukien sopimussuhteeseen perustuvien oikeusvaateiden esittämiseksi tai niitä vastaan puolustautumiseksi. Jos käytössä ei ole potilasta koskevia henkilötietoja, ei sopimusta voida panna täytäntöön eikä terveyspalveluja voida tarjota.

4 Tietojen luovuttaminen

Potilastietoja voidaan luovuttaa vain potilaan suostumuksella tai lainsäädännön perusteella toiselle terveydenhuollon organisaatiolle tai viranomaiselle tai muille laissa määrätyille tahoille. (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 13§). Potilaan tietojen luovuttaminen ja vastaanottaminen kirjataan potilaan tietoihin. Potilaalla on oikeus saada asiakastietojensa käsittelyyn liittyvien oikeuksiensa selvittämistä tai toteuttamista varten kirjallisesta pyynnöstä tieto siitä, kuka on käyttänyt tai kenelle on luovutettu häntä koskevia tietoja sekä mikä on käytön tai luovutuksen peruste.

Tietoja voidaan luovuttaa potilaan ilmoittamalle lähiomaiselle vain tilanteessa, joissa potilas on tajuttomuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi estynyt ilmaisemaan suostumusta, ellei ole syytä olettaa, että potilas kieltäisi luovuttamisen. (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 13§)

Tietoja voidaan luovuttaa perintätoimistolle saatavien perimiseksi. (Laki saatavien perinnästä (513/1999), 16 §)

Tietoja voidaan siirtää KELAN ylläpitämään Kanta-palveluiden asiakastiedon potilasarkistoon, jossa tietojen luovuttaminen perustuu potilaan antamiin luovutuslupiin ja suostumuksiin. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä).

Toiselle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jonka elintärkeiden etujen toteuttamiseksi tieto on tarpeen, voidaan luovuttaa tietoja, mikäli tieto on tarpeen eikä oikeus yksityisyyteen ohita edellä tarkoitettua käyttötarvetta. (EU:n yleinen tietosuoja-asetus artikla 6 kohta 1.e)

Potilastietoja voidaan luovuttaa tutkimus- ja tilastointitarkoituksiin (Tietosuoja laki 31 §).

5 Tietojen säilyttäminen

SYNLABin velvollisuus säilyttää potilastiedot perustuu sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen potilasasiakirjoista ([298/2009](#), 22 ja 23 §) ja sen [liitteeseen](#), jossa säilytysaikojen pituus on määritelty sekä lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007).

6 Muita tietoja potilastietojen käsittelystä

Henkilötietojen käsittelyyn SYNLAB Suomen potilasrekisterissä ei liity automaattista käsittelyä kuten profilointia tai muita vastaavia toimia. Rekisterinpitäjä ei siirrä henkilötietoja EU/ETA-alueen ulkopuolelle. SYNLAB voi ostaa palveluita ulkopuolelta omien palveluiden tueksi.

Tällöin henkilötietojen käsittelystä sovitaan sopimuksella ja käsittely tapahtuu EU/ETA-alueen sisällä.

Tietojen suojaus huomioidaan teknisesti sekä organisatorisesti jokaisessa tiedon elinkaaren vaiheessa ja suojauksen tasoa arvioidaan jatkuvasti. Tietoturvatoinenpiteillä ehkäistään luvatonta henkilötietojen käsittelyä ja henkilötietojen tuhoutumista, katoamista tai luvatonta muuttamista.

7 Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät rekisteröidyn oikeudet

Rekisteröidyn oikeuksien toteuttamista pyydetään rekisterinpitäjältä. Huom! Jos potilas on hoitosuhteessa terveydenhuollon järjestäjään, joka käyttää SYNLABin palveluita alihankintana tai SYNLABin Terveyskansiota potilastietojärjestelmänä, rekisterinpitäjä on terveydenhuollon järjestäjä, johon potilaalla on hoitosuhde. SYNLAB ei ole näissä tapauksissa rekisterinpitäjä.

Potilasrekisteriä koskevien salassapitovelvollisuuksien vuoksi rekisteröidyn vedotessa oikeuksiinsa (saada pääsy tietoihin, oikaista tietoja, poistaa tiedot, rajoittaa tietojen käsittelyä) SYNLABin on tunnistettava potilas luotettavasti. Sähköpostikyselyihin voidaan vastata vain yleistä neuvontaa antaen.

Edunvalvoja ei voi käyttää vajaanlaisen tai holhouksen alaisen henkilön tarkastusoikeutta, ellei edunvalvontaa koskevassa päätöksessä ole nimenomaisesti ulotettu edunvalvontaoikeutta myös henkilön potilastietoihin. Edunvalvontatodistus on esitettävä.

7.1 Oikeus saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä

Tällä tiedoksiannolla SYNLAB pyrkii antamaan kuvan henkilötietojen käsittelystä SYNLABissa. Olethan yhteydessä tietosuojavastaavaan sähköpostiosoitteessa tietosuojavastaava@synlab.fi, jos haluat lisää tietoa henkilötietojesi käsittelystä. Voit lähettää myös asiakaspalautetta SYNLABin verkkosivujen kautta.

7.2 Oikeus saada pääsy tietoihin

Jokaisella on oikeus saada tietää, käsitelläänkö häntä koskevia henkilötietoja rekisterissä. Jos tietoja käsitellään SYNLABin rekisterissä, potilaalla on oikeus saada jäljennös tiedoista, ellei SYNLABilla ole lainmukaista perustetta kieltäytyä oikeuden toteuttamisesta.

Potilaan pyytäessä tietojensa tarkistamista on SYNLABin tunnistettava tiedon pyytäjä luotettavasti. SYNLAB pyytää epäselvissä tilanteissa myös tarkentavia lisätietoja.

Omat yhteystiedot, lähetteet, tietosuojalomakkeen ja saapuneet vastaukset voi rekisteröity tarkastaa verkkopalvelujen kautta, jos palvelu on otettu käyttöön eikä tietojen näkymistä asiakasportaalissa ole estetty.

7.3 Oikeus oikaista tietoja

Rekisteröity voi pyytää SYNLABia oikaisemaan eli korjaamaan tietojaan, jos ne ovat virheellisiä tai vanhentuneita. Jos SYNLAB ei voi toteuttaa oikaisua, kerrotaan sille lainmukaiset perusteet.

Omat yhteystiedot voi muuttaa verkkopalveluiden kautta sähköisen tunnistautumisen jälkeen tai SYNLABin toimipisteessä asioidessa.

Potilaan Terveyskansio-palvelussa, potilas voi hallinnoida joitakin tietojaan itse.

7.4 Oikeus tietojen poistamiseen

Potilaan pyynnöstä ei voida poistaa potilastietoja, jotka säilytetään lainsäädännöllisistä velvoitteista johtuen. SYNLABin velvollisuus säilyttää potilastiedot perustuvat sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen potilasasiakirjoista ([298/2009](#), 22 ja 23 §) ja sen [liitteeseen](#), jossa säilytysaikojen pituus on määritelty sekä lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä ([159/2007](#)).

Potilaan tietojen näkyminen verkkopalveluissa on mahdollista poistaa. Näkymän palauttamisesta voidaan veloittaa palveluhinnaston mukainen maksu. Tietojen näkymisen estämistä voi pyytää paikan päällä SYNLABin toimipisteissä. Tämän jälkeen tiedot ovat saatavana toimipisteessä.

7.5 Oikeus rajoittaa tietojen käsittelyä

Jos potilas on sitä mieltä, että käsiteltävä potilaan tiedot ovat virheellisiä, niitä käsitellään lainvastaisesti tai hän vastustaa tietojensa käsittelyä, potilas voi pyytää SYNLABia rajoittamaan tietojensa käsittelyä. Pyyntö on perusteltava. Tällöin käsitellään potilaan tietoja vain

- suostumuksella
- jos SYNLAB tarvitsee tietoja oikeusvaateen laatimisen, esittämisen tai sellaista vastaan puolustautumisen takia
- yleisen edun vuoksi, tai
- jonkun toisen henkilön oikeuksien suojaamiseksi

Jos SYNLAB rajoittaa tietojen käsittelyä pyynnön perusteella, SYNLAB on velvollinen mahdollisuuksien mukaan ilmoittamaan rajoituksesta kaikille niille, joille tietoja on aikaisemmin luovutettu.

7.6 Oikeus vastustaa tietojen käsittelyä

Potilaalla on oikeus vastustaa henkilötietojensa käsittelyä. Tämän voi tehdä milloin tahansa henkilökohtaiseen erityiseen tilanteeseen liittyvällä perusteella. Tällöin SYNLAB ei enää saa käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet tai vapaudet, tai jos tietojen käsittely on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai sellaista vastaan puolustautumiseksi.

7.7 Lisätietoja

Lisätietoja oikeuksistasi voit lukea tietosuojaa valvovan viranomaisen Tietosuojavaltuutetun toimiston verkkosivuilta: <https://tietosuoja.fi/tunne-oikeutesi>

8 Tietosuojavastaava

Jos sinulla on kysyttävää oikeuksistasi, voit olla yhteydessä SYNLABin tietosuojavastaavan:

Sähköposti: tietosuojavastaava@synlab.fi

Puhelin: 050 536 0414